

Posamezna številka stane 1 din.

Naročilna lista: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročilno, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so pošiljne prosile. Telefon interurban št. 113.

19. številka.

MARIBOR, dne 3. aprila 1925.

Letnik I.

Dvanajstine in novi davki.

Finančni minister je predložil in vladna večina je kar en bloc sprejela dvanajstine v zvezi z izrednimi in nadnadmimi krediti ter zakonskimi predlogi, ki povrh še ne spadajo vsi v finančni zakon.

Predlaganje in sprejemanje se je v največji naglici izvršilo na način, ki se norčuje iz pravic ljudstva in ljudskega zastopstva — parlamenta. Med vladno večino je seveda mnogo samo vladnih poslancev, ki niso bili izvoljeni pravilno in po svobodni ljudski volji, a kljub temu je strašno in naravnost neverjetno, da se vlada s svojo večino tako malo zaveda velike odgovornosti pri gospodarstvu z državnim premoženjem ter pravic in dolžnosti parlamenta.

Poleg dvanajstin za štiri mesece na podlagi parlamentarno dovoljenega proračuna za leto 1924—1925, ki znašajo 3 in pol milijarde dinarjev, je zahteval minister še nove kredite v znesku 665 milijonov. Potreba novih kreditov se ni utemeljevala, ampak samo zahtevalo se je: dajte denar! — Vladna večina ugoditi tej zahtevi brez razprave, brez kritike, brez utemeljevanja.

Dalo se je pa povrh še naknadno odobrenje za one kredite, ki so že davno izdani in gotovo tudi porabljeni. Ti naknadni, že izdani krediti znašajo poleg redno od parlamenta dovoljenih proračunskih izdatkov mnogo nad eno milijardo dinarjev. Uporaba te velike svote se ni pojasnila ne v finančnem odboru in ne v plenumu skupščine. Finančnemu ministru, ki je govoril o svojem predlogu, so sklicali opozicijski poslanci: »Volilni fond! — Drage volitve« itd. Minister je pa vsa očitanja preslišal ter je samo na splošno omenil, da nekaj izdatkov ne bi bilo treba postaviti med izredne kredite, če bi se bil sestal finančni odbor. — Davidovičev demokrat dr. Šečerov je tedaj zaklical: »Zakaj pa niste sklicali finančnega odbora?« Minister je na to — molčal.

S finančnim odborom je bila stvar takole: Lani pod Davidovičev vladno je obstojal še stari finančni odbor s PP večino, sestavljen od tedaj, ko še ni bilo vseh hrvatskih poslancev v parlamentu. PP večina finančnega odbora je vse preprečila, kar je hotela Davidovičeva vlada izdati v najnujnejše in najpotrebnejše svrhe. Novi finančni odbor, ki bi odgovarjal pravemu stanju in moči parlamentarnih skupin, bi se moral izvoliti dne 20. oktobra 1924. To se je v približno temu terminu tudi zgodilo, par dni poprej so pa radikali in samostojni demokrati izinigrirali, da je Davidovičeva vlada podala ostavko. Radikalna-samostojna demokratska vlada pa ni hotela sklicati finančnega odbora, v katerem ni imela večine.

PP upravitelji državnega premoženja ne poznajo glavnega načela vsake moderne finančne politike, da se od vzema državljanom kolikor mogoče malo zasluzkov in dohodkov v obliki davka ter da se davki porabljajo v produktivne svrhe pred vsem v pokrajinah, odkoder so prišli. Pri nas je ravno nasprotno. Obstoječi davki se vedno in močno zvišujejo, novi se uvajajo, davčni dohodki se pa tako uporabljajo, da dobijo najmanj one pokrajine, ki so največ plačale. Zdaj pri dvanajstinah smo že slišali, da monopol-ska uprava in železnice ne nesejo niti toliko, da bi se izdržavale in krile, kar dobivajo od ljudstva, ni se pa odgovorilo na vprašanje, kam gredo ogromni monopolski in železniški dohodki.

V skupščinski debati o dvanajstinah je glede Slovenije povdarjal član Jugoslov. kluba poslanec dr. Gosar: »Mi zahtevamo popolno enakopravnost. Te pa danes ni. Navaja razne primere, da pri enakih dolžnostih ni enakih pravic, oziroma enakih dolžnosti. Naštevava vrste davkov s številkami, ki nas postavijo v nenavadno čudno razmerje, ki je na škodo Slovencev. Neenakost obstoja v naših dolžnostih in naših pravicah. Poglejmo dolžnosti, n. pr.: dolžnost plačevanja davkov. Za vzgled navaja neposredne davke. Finančni minister je navedel za leto 1924 789 milijonov din. neposrednih davkov, ni pa navedel, da smo Slovenci, ki nas je komaj ena dvanajstina vseh prebivalcev, plačali eno osmino neposrednih davkov! To je 101 milijon din. Ako prištevamo še izredne pribitke, vidimo, da plačamo Slovenci eno šestino vseh davkov. Ali je to enakopravnost? Dalje davek na poslovni promet. Navaja, da je v proračunu izkazanih 171 milijonov tega davka. »Jaz imam sicer druge številke, vendar pa to na stvari ne izpremeni ničesar. Od tega davka je plačala Slovenija eno četrtino. Ali je to pravično, če mora pokrajina, ki šteje eno dvanajstino vsega prebivalstva, plačati četrtino tako velikega davka? To so samo neposredni davki. Ako vzamemo posredne davke, kateri znašajo preko 8 milijard din., pa lahko vidimo, koliko moramo plačati od te svote!«

V nadaljnjem govoru govori o taksah, ki Slovenijo izvanredno težko zadenejo in se iz nje stekajo vsako leto v Belgrad ogromne svote. »Iz števil, ki sem jih navedel, se vidi neenakost. Imamo več dolžnosti, kakor je to v skladu z enakopravnostjo. Poglejmo naše pravice. Ali so enake? Če pogledamo vojsko! Koliko generalov imamo v vojski? Med generali nimamo niti enega Slovenca. Bil je en sam. Pa še ta je bil upokojen. Slovenci imamo samo enega polkovnika. Naši ljudje so dobri samo za kaplarje. Poglejmo

zunanje ministrstvo? Ali imate enega Slovenca, ki bi bil poslanik ali konzul?« Nadalje govori o denarju in navaja številke iz proračuna, ki so bile določene za celo državo, in svote, katere so odpadle na Slovenijo. Neka postavka je znašala 166 milijonov din., pozneje je bila povišana za 60 milijonov din. in od te svote je dobila Slovenija borih 10 milijonov din.!

Odgovornost za nove davke, dvanajstine, izredne kredite in celo neverjetno gospodarstvo je morala opozicija popolnoma prepustiti vladni večini, odrekla se je glasovanju ter je podala sledečo izjavo: »Finančno-ekonomska politika vlade Nikole Pašića vodi državo v finančno in ekonomsko krizo, ki je z vsakim dnevom bolj nevarna. Presegajoč proračun za 1 milijardo 300 milijonov din. in povečajoč ga z ozirom na predložene dvanajstine za skoro dve milijardi din., ustvarja finančni minister ogromen deficit,

za katerega pokritje bodo morala priti nova in zelo težka bremena. Vlada zahteva, da se dvanajstine proračuna, ki v celoti znaša 12 in pol milijarde din., sprejmejo, ne da bi bila zbornica dovolj obveščena in poučena in ne da bi se dovolj jasno pretresali ti dalekosežni sklepi. Vlada zahteva to od narodne skupščine, v katero ne pusti izvoljenih narodnih poslancev, naših bratov Hrvatov in katere izganja, četudi jih je izvolilo ljudstvo za to, da skrbijo za njegov gospodarski napredek. Blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije prepušča vladi, da sama z ljudsko večino sprejme dvanajstine, da bo na ta način padla nanjo vsa odgovornost za tako ekonomsko in finančno politiko, ki ljudstvo upropašča, in za tako nacionalno politiko, ki — spravlja veliko skupino ljudskih predstavnikov v položaj, da ne morejo sklepati o usodi države in biti enakopravni z ostalimi tovariši.

Odgoditev skupščine.

Na seji radikalnega kluba v sredo je Pašić voščil svojim poslancem vesele velikonočne praznike, naznanil je, da se narodna skupščina odgodi do 26. aprila ter brez vsakega podrobnejšega obvestila sporočil, da se bo izvršila rekonstrukcija vlade.

Ko se bo skupščina dne 26. aprila zopet sestala, pride najprej v razpravo načrta stanovanjskega in tiskovnega zakona. Zakonodajni odbor je izvolil po en odsek za načrt stanovanjskega in tiskovnega zakona. V odseku za tiskovni zakon zastopa Jugoslovanski klub poslanec Smodej, ki je sam organiziran novinar. — V ta odsek so prišli tudi trije lani obtoženi bivši ministri Laza Marković, Kojić in Janjić. Večina je izbrala Lazo Markovića celo za načelnika tiskovnega odseka in ko so člani novinarske organizacije prosili, da bi smeli prisostvovati sejam odseka, je načelnik Marković to — odbil.

Odborova seja bloka sporazuma.

Včeraj dopoldne je imel širši odbor bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije svojo sejo. Seja je določila smernice bodočega dela, ki se obdržijo tajno, objavlja se pa ugotovitve, da vlada ni ničesar pripravila za delo skupščini in da celo svoje dolžne in obljubljene programske izjave ni podala. Radi tega bo opozicija vložila interpelacijo takoj, ko se skupščina sestane ter bo med drugim predložila tudi predlog zakona proti korupciji. Sklenjeno

je izzvati tudi diskuzijo o zunanji politiki, da se tako prisili vlado k izjavam.

Po seji so se popoldne še posebej sestali voditelji bloka, da se razgovorijo tudi glede nameravane avdijske Pavle Radiča na dvoru. Če je bil poslanec Pavle Radič na dvoru, potem je bil včeraj proti večeru, gotovega poročila pa še ni.

Politične vesti.

KJE SE JE SKRIVAL DR. PIVKO?

V parlamentu se je te dni obravnaval začasni proračun. Bila je prilika, da bi se za državne uslužbence določila primerna svota za razliko, katero dolguje država drž. uslužbencem. Naši poslanci Pušenjak, dr. Kulovec in dr. Gosar so kot govorniki to zahtevali in utemeljevali. Ali nekdo je na vse to molčal. Ali veste kdo? Dr. Ljud. Pivko! Da, molčal je kakor grob v finančnem odboru, molčal je kot zid v plenumu skupščine. Ne enega predloga ni stavil, ne ene besede ni izustil za bedne državne nastavljenice, penzioniste in železničarje! To stoji! To je žalostna zgodovinska resnica! Bila je prilika, da se jim pomaga. Pivko je član vladne stranke, a je molčal... Pred volitvami pa je obljubljal na shodih, da bo za državne nastavljenice »vse storil« in »vse dosegel«. Kaj je storil dr. Pivko do sedaj v parlamentu? Sramotil je Slovence! Za svoje volilce pa še niti ust ni odprl. In še nekaj je storil dr. Pivko. Glasoval je za nove davke, nove takse, nova bremena! — Državni nastavljenici, lepega poslanca imate!

Volitev parlamentarnih odborov. Dne 30. marca se je v narodni skupščini vršila volitev administrativnega, imunitetnega in pritožnega odbora. Kandidati Jugoslov. kluba so dobili po 21 glasov. Izvoljeni so: v administrativni odbor: Franjo Žebot in Anton Sušnik kot člana (Ivan Vesenjak in Franjo Kremžar kot namestnika); v imunitetni odbor: dr. Hodžar in Fr. Kremžar (dr. Gosar in Žebot); v odbor za prošnje in pritožbe Janez Brodar in Andrej Bedjanč (Štefan Falež in Josip Škoberne). V zakonodavnem odboru so kot člani: dr. Hohnjec, dr. Gosar in P. Smodej (dr. Hodžar, Kremžar in Serbec); v finančnem odboru: dr. Kulovec in Vlado Pušenjak (Ivan Vesenjak in Fr. Žebot). — Za dobo štirih let so izvoljeni zakonodavni, administrativni in imunitetni odbor. Vsi drugi veljajo samo do 20. oktobra.

Vlada podpira izhajanje »Slobodnega doma.« Z obtožbo proti Radiču in njegovim tovarišem je policija uknila izhajanje radičevskega glasila »Slobodni dom.« Beograjsko radikalno »Vreme« prinaša sedaj vest, da bo »Slob. dom« kmalu zopet pričel izhajati. Seljaki so namreč zelo nezadovoljni s sedanjo politiko hrvatskega radičevskega zastopstva in v interesu države je, da »Slobodni dom« ob-

jasni kmetiskim masam novo smer politike. »Vreme« tudi poroča, da bodo internirani prvaki stranke razven Radiča kmalu izpuščeni. Zajedno se bo skušalo onemogočiti kampanjo proti Radičevcem, katero so pričeli nekateri mlajši člani stranke in ki se je prav posebno razširila v Zagrebu, kjer je Hanao baje celo pripravljala napad na Pavle Radiča, ko se je vrnil v Zagreb.

Po svetu.

PO VOLITVAH V NEMČIJI

Nedeljske volitve v Nemčiji so se končale s takim rezultatom, kot so ga pričakovali vsi, ki poznajo politično stanje Nemčije. Sigurno osnovo za presjco predsedniških volitev so nudile že decembarske volitve za parlament. Takrat so dobile sicer levičarske stranke večino glasov, toda vsled raznih nesporazumov med njimi si je priborila enotnejša nacionalistična koalicija vlado. Ta razcepljenost na eni in enotnost na drugi strani je bila tudi znak predsedniških volitev. Sanse desnice so se pokazale kot boljše, dasi ravno so levičarji skupno dobili večje število glasov. Desnica je imela prednost, da je stopila v boj samo z enim kandidatom, kajti Ludendorff ni pomenil za Jarresa resnega tekmeča; levičarji so se zopet cepili ter glasovali za socialista Brauna, demokrata Hellpacha, ali pa za centrumaša dr. Marxa.

Zanimanje za volitve je bilo med prebivalstvom prilično slabo; glasovalo je 70% volilcev — skoro za 10% manj kot pri volitvah v Reichstag. Največ glasov je dobil kandidat sedanje vladne koalicije Jarres (10.387.000), za katerega so glasovali nacionalisti, ljudska stranka in gospodarska stranka. Za Jarresom pride socialist Braun z 7.785.000 glasovi, nato centrumaš dr. Marx z 3.883.000 glasovi, komunisti z 1.869.000, demokrati z 1.565.136 in Ludendorff z 284.441 glasovi.

Najtežji poraz so doživeli komunisti in nacionalisti. Prvi izgubljajo pristaše radi tega, ker je pretežna večina delavstva obrnila tretji internacionalni hrbet, izgubivši vso nado na kako pomoč iz Moskve. Tudi zboljšanje splošnega blagostanja po vahutni reformi, stabilizacija gospodarskega položaja in ureditev delavskega vprašanja je odvrnilo veliko proletarijata od komunistov. Večina se je vrnila zopet v tabor socialistov ter oddala svoje glasove za Brauna. Enako so se spametovali skrajni desničarji — nemški na-

alijanci, katerih predstavnik je bil Ludendorff. Ti so propevali takrat, ko je bil narod še dovzeten za prazne šlagerje in ko je dober del naroda iz mržnje proti zmagovitim osedom še želel restavracije Hohencollerev. Medsebojni spori med različnimi strujami v njihovem taboru in realna politika sedanje desničarske koalicije so jim onemogočile širši razmah in volitve so pokazale, da bodo v kratkem izginili s političnega površja. Njihovi pristaši so se večinoma priključili Jarrsu in Ludendorff je odnesel le neznatno število glasov.

Nove volitve se radi nedeljskega neuspeha vršijo dne 26. t. m. Pri ponovnih volitvah ni potreba za zmago dobiti nadpolovično število glasov, zadostuje že absolutna večina. Po uspehu, ki so ga dosegle republikanske stranke, ni nobenega dvoma, da bo izšel pri ponovnih volitvah kot zmagovalec njihov kandidat, glede katerega so se že zedinile. Ker je za Jarrsa celokupna desnica spravila skupaj komaj 10 milijonov glasov, razcepljene stranke weimarske koalicije pa so dosegle skupno 13 milijonov glasov, je zmaga njihovega kandidata zasigurana. Za skupnega kandidata je določen dr. Marx, na katerega so tudi socialisti pristali, da siceravno se še niso končno javno odločili. Mnogo ljubši bi jim bil bivši državni kancler dr. Wirth, ki je v centru vodja levičarskega krila ter je pri delavstvu precej priljubljen. Pogajanja se bodo nadaljevala, ker imajo stranke še dovolj časa za končnovečjavni sklep. Za protiuslugo bodo socialisti najbrž dosegli, da dobijo na Pruskem, kjer imajo republikanci v parlamentu večino, ministrsko predsedstvo. Skupen nastop weimarske koalicije pri predsedniških volitvah bo republikanske stranke sigurno tudi za bodoče približal, kar bo imelo tudi vpliv na spremembo nemške vlade, kjer sedaj dominirajo desničarji.

Velika nesreča pri vojaških vajah v Nemčiji. V okolici Mindena v Nemčiji so se vršile te dni velike vojaške vaje. Del čet je moral prekoračiti reko Wesero. Ko so se vojaki nahajali na mostu, se je nenadoma zrušil in v valovih reke je utonilo okrog 50 vojakov.

Spori radi vojaške reforme v italijanski vladi. V italijanskem senatu se je pričela te dni debata o novih vojaških reformah, katere namerava uvesti vojni minister general Giorgio. Po njegove mnenju bi se stalni kader vojske znatno zmanjšal, vsa pažnja bi se pa posvečala fašističkim milicijam, ki bi tvorila tako armado za sebe ter bi po moči znatno presegala redno armado. Ker bi se s tem pozicije fašizma še bolj ojačile, se je senat protivil osvojitvi predloga vojnega ministra. Posebno ostro so nastopili proti temu vojaški krogi. V vladi so nastala nesoglasja in vojni minister bo moral najbrž dati ostavko.

Vodja italijanske ljudske stranke proti fašizmu. V Parizu se mudi vodja italijanske ljudske stranke Don Sturzo. V dvorani kasacijskega sodišča je imel zanimivo predavanje, katerega je posetila ogromna množina ljudi. Policija je dvorano močno zastražila, ker se je bala kakega napada fašistov v Parizu, toda do incidenta ni prišlo. Don Sturzo je razložil sedanje politično stanje v Italiji. Po vojni sta Evropo zanimali dve vprašanji: vpostavitve miru in ekonomska obnova. Vsek narod je skušal ti vprašanji rešiti na svoj način; opazalo se je pri tem, da so se temu protivile oligarhijske monopolistične konservativne kaste. Zlasti italijanska notranja politika je bila vsled vojne težko prizadeta in moralo je priti do krize vladajočega razreda. Kot reakcija se je takrat pojavil fašizem, katerega predstavljajo skrajno reakcionarna klika, ki si hoče monopolizirati za sebe državno oblast, italijanski narod pa hoče zaslužiti, ga disciplinirati ter iz njega napraviti jedinstven stroj, ki bo služil samo njenim ciljem. Ako hoče Italija upostaviti notranje ravnotežje, mora kreniti zelo na levo, da pride zopet do izraza demokracija in svobodna volja — naroda.

Važna izjava angleškega državnika o sovjetskem zastopstvu v Angliji. Na seji angleškega parlamenta je izjavil Chamberlain, da se sovjetsko zastopstvo v Londonu več ne peča s propagando komunizma, ampak s trgovskimi zadevami. Ta izjava angleškega državnika je zelo važna glede popolne ureditve trgovskih razmer med sovjeti in Anglijo.

Proces proti kapitanu Sadoulu. Dne 1. t. m. s e je pričel v Orleansu pred vojnim sodiščem proces proti kapitanu Sadoulu, ki se je v Rusiji pridružil boljševikom ter bil nato v odsotnosti v domovini obsojen na smrt. S prihodom Herriota na vladno se je kapitan Sadoul vrnil v Francijo in dosegel revizijo prvega procesa. Za razpravo vlada po oči Franciji ogromno zanimanje, tem bolj ker je v obrambo Sadoula predloženih v zaslusanje 40 prič, med njimi najodličnejši možje današnje Francije kot: Caillaux, Malvil, Painleve, Albert, Paul Buncourt, Chaine, Leon Blum in ruski poslanik v Londonu Rakovski.

Dnevne novice.

»Jutro« confiteor glede sprejetja dvanajstin. Nismo v Jugoslaviji stranke, ki bi bila tako širokoustna kakor so ravno naši slovenski policajdemokratje. — Dan na dan čitamo po »Jutru«, kaj vse doseže bog slovenskih samostojnih demokratov dr. Žerjav. Po »Jutru« vidimo Žerjava sedaj pri kraju, pa zopet pri Pašiču — dela in se trudi, a kak je uspeh tega slovenskega boga? Na to vprašanje nam daje odgovor »Jutro« v svojem uvodniku od 1. aprila. Vočigled sprejemu dvanajstin, ki bodo Slovenijo samo neznošno obremenile, a jej ne bodo prinesle prav nobene koristi priznava celo »Jutro«, da sta Žerjav in Pivko v dvanajstinah za Slovenijo dosegla samo toliko, kolikor sta mogla po skromni številni moči, ker sta samo dva. Še pred enim dobrim mesecem se je »Jutro« bahavo tolklo po prsih, češ: naš Žerjav doseže vse, kar hoče! Res je izposloval nečuvno preganjanje našega učiteljstva ter uradništva, a sedaj

Za spomlad KLOBUKE

modno perilo, samoveznice itd.

Fr. Mastek Glavni trg 16

pa, ko je šlo pri dvanajstinah za to, da bi stari Pašič primaknil iz državne blagajne tudi nekaj za Slovence, pa »Jutro« samo piznava, da je Pašič radodaren s pri-trjevanjem ko gre za persekucije, a skop ko gre za pare! Uspehi dr. Žerjava se kažejo le v tem, da je dal preme-stiti skoro celotno njemu neljubo uradništvo, a v gmo-tnem oziru nima njegovo ministirovanje na slovensko splošnost zaznamovati niti najmanjšega priboljška. O gmo-tnih podporah iz državne blagajne, raznih fondov in posrečenih afer bi znala v Sloveniji povedati samo gospoda krog »Jutra« in nikdo drugi. Radikali ne dajo denarnih podpor niti svojim pristašem po Bosni in Voj-vodini, kaj šele Slovincem, ki so pri vladni mizi za-stopani po enem Žerjavu. Ta konfiteor je obelodanilo »Jutro« 1. aprila v očigled sprejetju dvanajstin, ki bodo naložile že itak davčno izmzgani Sloveniji nova bre-mena, a nobenih koristil!

Za naše ambulančne poštarje. Poštno osobje, ki vozi poštno ambulanco, dobiva na dan samo 30, oziroma 36 din. dnevno. Kadar vozijo poštni uradniki in poduradniki pošto med Mariborom in Beogradom, ostanejo po 3 do 4 dni izven doma. Mučna je ta služba. In za 4 dni dobivajo ti reveži samo 120, oziroma 140 din. Pri sedanji draginji izda ta znesek sam za dva dni. Ubogi poštarji gladujejo. Žerjav in Pivko sta že šestkrat v volini borbi sladko obljubljala, da bosta predlagala zvišanje dnevnic. A storila nista ničesar! Niti v finančnem odboru, niti v skupščini nista stavila ne enega predloga! Pač pa sta se naša posl. Pušenjak in dr. Kulovec zavzela za poštarje. Seveda je fin. minister njihov predlog kratkomalo odklonil. Dr. Pivko se še pri tem s svojega sedeža ni premaknil. Poslanec Žebot je poslal ministru pošte pismeno zahtevo, naj se odpo-more veliki bedi poštnega ambulančnega osobja.

Odlični strokovnjaki opozicije kot zastopniki naše države na mednarodni trgovski konferenci v Rimu. — »Slovenec« javlja iz Beograda, da bo zastopana opozi-cija na mednarodni trgovski konferenci v Rimu po sle-dečih delegatih iz vrst opozicije: dr. Kumanudi (Davi-dovičeva skupina) dr. Trumbić (HRSS) in Ivan Ve-senjak za Jugoslovanski klub.

V ptujski bolnici je po dolgi, mukepolni boleznii umrla dne 26. marca t. l. gdč. Jerčka Pal, v cvetju let, komaj 22 jih je minulo. Bolezen je prenašala z izredno potrpežljivostjo. Bila je nad 4 leta uslužbena v manu-fakturni trgovini g. Alojza Brenčiča, kjer si je s svojo marljivostjo in ljubeznivostjo pridobila naklonjenost vseh, ki so jo poznali. Obilna udeležba pri pogrebu, ro-že, s katerimi je bila posuta njena krsta, solze, ki so si-lile v oči ob odprtem grobu, so pričale, kako si je ta mi-rna, tiha in skromna narava priljubila vsem. Sovraštva ni sejala, sovraštva ni žela. Preostalih naše sožalje — umrli pa svetila večna luč!

40 letnica službovanja. Dne 1. aprila je praznoval v Jančevem vrhu, Pekre pri Mariboru oskrbnik posestva grofa Merana g. Heinrich Schigert 40 letnico svojega službovanja. K temu jubileju, katerega je dočakal gos-pod Schigert čvrst in zdrav, častitamo, kot našemu dol-goletnemu naročniku tudi mi!

Krajski zlet Jugoslovanske gasilske zveze v Dra-vogradu. Jugoslovanska gasilska zveza je, upoštevajoč važen pomen zavednega gasilstva ob meji odredila, da se vrši letošnji krajski zlet v Dravograd in da se isti spoji s praznovanjem naše društvene 50 letnice. Zlet se vrši, kakor je že poročal »Gasilec« dne 15. avgusta 1925. Vse župe in v njih veljane društva o zletu obvešča-mo in prosimo, da že sedaj prično z delom, da bo ude-ležba na zletu tem častnejša. Dalje naprošamo vsa osta-la društva, da na dan izleta JGZ ne prireajo svojih prireditvev in da se udeležijo manifestacije gasilstva na naši severni meji. Program zleta in vsa nadaljnja navo-dila se bodo društvam naknadno dostavila. Pol stoletja stoji naše društvo zvesto na straži, pripravljeno vsak hip, da pohiti na pomoč bližnjemu, ki mu grozi ne-sreča. Gasilci in prijatelji gasilstva! Ko boste 15. av-gusta 1925 pohitili iz vseh delov naše Slovenije v naš Dravograd na našo najsevernejšo obmejno točko, da počastite z vašo navzočnostjo 50 letnico našega društva, bodite uverjeni, da s tem ne boste pripomogli samo raz-mahu gasilstva, z vašim posetom boste podkrepili tudi narodno zavest ob meji, zavest, da so naše gasilske vrste močne, da je močna naša straža, katera je pripravljena, da ob času potrebe pohiti tudi na mejo, da čuva pred nesrečo naš celokupni dom.

Bivši zagrebški župan Srkulj v zaporu in delo za sporazum. V zadnji »Naši Straži« smo že poročali, da je zagrebška policija dr. Srkulja obsodila na 14 dni za-pora in ga tudi takoj pridržala med 4 stenami. O dr. Srkuljevi zadevi poroča zagrebško časopisje še te-le podrobnosti: Pri hišni preiskavi, katero je napravila policija na stanovanju dr. Srkulja, so našli dva samo-kresa brez nabojev. Srkulj je izjavil, da sta ta dva sa-mokresa last njegove sina, odnosno zeta. Vkljub tej po-pričaj potrjeni izjavi je policijski komisariat obsodil dr. Srkulja na 14 dni zavora in 1000 D denarne globe. Proti tej obtožbi je vložil obsojeni priziv, a vkljub ne-

rešenemu prizivu ga je policija porinila takoj v tujino. Ob priliki izvršitve te obsodbe objavlja zagrebški list »Hrvat« ta le komentar: Danes se povsod govori in piše o sporazumu med Srbi in Hrvati. Posebno se še na-glaša, kako so se končno celo radikali prepirali, da je sporazum potreben in nujen. Mi Hrvati nismo bili proti temu že od prvega dne ne, ampako smo že 29. oktobra 1918 sklenili v hrvatskem saboru, da se mora ta naša država urediti sporazumno med Srbi in Hrvati. Od te-ga sklepa se nismo oddaljili niti do današnjega dne in smo šli radi sporazuma do skrajnih mej človeške mož-nosti in popustljivosti. In baš sedaj, ko bi bil sporazum najbolj potreben, ne vidimo od druge strani nobenih vidnih dokazov ali predznakov, da je tudi srbski strani resno do sporazuma. En dan prebatinijo orožniki osem nedolžnih hrvatskih seljakov na sredi ceste pri Sv. Kri-žu, drugi dan zopet ustrelijo žandarji brez povoda dva Hrvata, štiri pa ranijo in to v selu Hotna — okraj Pi-sarovina. Obznana se tira dalje, odpuščajo se hrvatski uradniki na vsako najmanjšo ovađbo, ker so pristaši HRSS, a ravno slučaj dr. Srkulja jasno dokazuje, da se oni v Beogradu močni za sporazum samo na jeziku, a mi Hrvati hočemo videti tudi dejanja! — K našemu po-ročilu dostavljamo, da je bil dr. Srkulj 1. aprila na in-tervencijo zagrebškega velikega župana izpuščen.

Velike premestitve na zagrebški carinarnici. Vsled raznih tihotapskih afer, ki so bile zadnje čase odkrite v Zagrebu in v katere so bili po večini vmešani tudi ta-mošnji cariniki je premeščeno po odredbi finančnega ministra skoro celokupno osobje zagrebške carinarni-ce. Nekaj carinskih uradnikov, katerim je dokazano so-delovanje s tihotapci, je v zaporu. V Zagreb je preme-ščenih precej carinikov iz Maribora.

Samomor polkovnika Jurišića. V Beogradu se je ustrelil polkovnik v penziji, Pavle Jurišić. V samomor so ga gnali najbrž razni politični neuspehi; bavil se je mnogo s politikom, bil je nekaj časa šef orjume in glavni urednik orjunaškega glasila »Preporok«.

Sv. Primož nad Muto. Tukajšnje Kat. bralno društvo priredi na velikonočni ponedeljek, dne 13. aprila, dve igri in sicer »Rdeči nosovi« ter »Gre sem, gre tja« v prostorih g. Gašperja Helbla pri Sv. Primožu. Domačine in sosedo vabimo k obilni udeležbi! Po možnosti govori pred pri-re-ditvijo zastopnik Prosvetne zveze v Mariboru.

Nekaj o karbidnih svetilkah. Malokoga srečamo, ki ne bi vedel, da daje karbid glede jakosti svetlobe naj-močnejšo razsvetljavo. Potrebno je samo, da se dobi na-čin, kako bi se ta prednost karbidne moči izpopolnila in izkoristila. Karbid se je v primeri s svojo energijo do sedaj kar malo uporabljal za domačo razsvetljavo, ker ni v dosedanjih nepopolnih karbidnih svetilkah popo-lnoma izgorel in je pri večini svetilk dosedanjega siste-ma izhlapela polovica plina in še več brez vsake kori-sti. Pa so tudi dosedanj sistemi karbidnih svetilk po-gosto povzročili smrtonosne eksplozije in razširjale silno neprijeten smrad. V zadnjem času pa se je posre-čilo konstruirati po večletnem neumornem trudu in vstrajnih poizkusih karbidno svetilko do popolne do-vršenosti. To je karbidna svetilka znamke »Renexploza« ki je patentirana v vseh državah. Ta svetilka je tako zelo enostavna, da jo lahko spravi na mah do funkcio-niranja vsak otrok, ker je pri njej izključena vsaka na-pačna manipulacija. Vsakdo, ki jo vzame prvič v roko, takoj uvidi, da ni treba pri njej nobene opreznosti, ker se enostavno poljubno napolni s karbidom in vodo. — Svetilka gori vedno z enakomernim plamenom, ki ima vedno enako svetlobo, da ni prav nobene razlike med tem plamenom in električno svetlobo. Svetlobo se pa da pri njej tudi po potrebi zmanjšati ali povečati, ugasniti in zopet prižgati, ne da bi se morala svetilka odpreti ali napolniti s svežim karbidom. Pokvariti se na njej ne more nič razen gorilca, ki pa je tudi zelo trpežen, ker ga ščiti konstrukcija. Ugodna je pri tej svetilki tudi okol-nost, da je vedno čista, ker ima karbid poseben lonec in ne more v nobenem slučaju iz njega. Lonec pa se da hitro in lahko očistiti. Karbidna svetilka tega sistema ne povzroča nobenega smrada in je popolnoma varna pred vsako eksplozijo. Spraviti se da v nekoliko se-kundah v funkcijo, kar je pri dosedanjih karbidnih svetilkah drugega sistema vzelo mnogo časa in truda. Poleg tega ni niti ena dosedanjih karbidnih svetilk go-rela po volji, temveč, kakor je vsaka sama hotela, ka-kršne konstrukcije je pač bila, ali boljše ali slabše. Do-sedanje takšne svetilke so polne vijakov, gumastih tes-nil in vzmelov ter so na koncu opremljene z vsemi mo-gočimi kompliciranimi napravami, ki z njimi ni imel vsak potrpljenja, da bi jih spravil v funkcijo. Svetilke, ki v njih kaplja voda na karbid, niso nikdar sigurne, plamen ima vsak trenutek drugo moč, sedaj je manjši, sedaj večji, kakšen je pač dotok vode. Tako ne more bi-ti človek nikdar z njim zadovoljen. Ker imajo preveč majhnih vijakov in gumijastih tesnil, je treba vedno paziti, da se tesnilo ne poškoduje, ker bi sicer vhaljal plin in bi svetilka ne bila več za rabo. Pri svetilkah no-vega sistema pa odpadejo vsi vijaki in gumijasta tesni-la ter je tudi zaradi tega vredna v vsakem oziru prven-stva. — Glede stroškov za razsvetljevalni material, je »Renexploza«-karbidna svetilka najcenejša, ker porabi v istem času in pri isti jakosti svetlobe mnogo manj razsvetljevalnega materiala, kakor katerakoli druga svetilka, bodisi karbidna, petrolejska, spirtna itd. Upo-rablja se lahko kot rezerva tam, kjer je že električna luč, ker ta dostikrat iz raznih vzrokov ugasne. Z njo se elek-trična luč lahko hitro nadomesti, zakaj karbid se drži v tej svetilki tedne ali mesece in ni mogoče, da razpade. Karbidna svetilka »Renexploza« se izdeluje v železniške svrhe, na primer ročne in signalne svetilke, svetilke za lokomotive, svetilke za razsvetljavo postaj itd. Nadalje se proizvajajo jamske, rudniške in svetilke za domačo razsvetljavo, generatorji za motorna kolesa in avtomo-

bile, svetilke za kolesa, vložne svetilke, ki se dajo vporabljalati pri vsaki leščerbi za sveče ali petrolej. — Samobesebi je umevno, da bo »Renexploza« kmalu izpodrnila dosedanje karbidne svetilke in se povsod udomačila vsled svojih neoporekljivih velikih prednosti.

Iz Celja.

Premestitev. Z velikim zadovoljstvom je večina Celjanov te dni ugotovila, da zapusti mesto Celje znani profesor Mravljak, ki se je veliko trudil, da je napolnil »Jutrove« predale z raznimi celjskimi dopisi. Če še bo naprej vršil službo dopisovanja »Jutru«, ne vemo, ker je v Mariboru že menda konkurenca ustanovljena, vsekakor pa bo iz Celja manj dosedanjih dopisov, kar mora z ozirom na njih dosedanje vsebino Celjane le razveseliti.

Iz sodne službe. G. odvetnik dr. Žiher je med tem časom kot predsednik mariborskega okrožnega sodišča že zapustil Celje in nastopil svoje novo mesto. Ob njegovem imenovanju na to odgovorno mesto se je sicer po nekod pritoževalo, češ, da je g. svetnik le vsled protekcije Žerjavove klike prišel na tako mesto preko drugih starejših juristov. V kolikor naj bi bilo to res ali ne, se v to vprašanje ne spuščamo, ker smo tudi v Celju premalo informirani, priznati pa moramo, da ne bi kdo dobil napačno mnenje o g. svetniku dr. Žiherju, da je bil g. svetnik brez razlike strank v svoji službi znan kot nepristranski in pošten sodnik ter dober pravnik, kakor si jih more ljudstvo le želeli. Z ozirom na te lastnosti ima g. novi predsednik okrožnega sodišča gotovo vse kvalifikacije za to mesto. Če je koga preskočil, ki je starejši, je drugo vprašanje. Reči pa moramo, da lahko mariborskemu okrožju le čestitamo, da je dobilo tako vrlega in poštenega predsednika, ker smo prepričani, da bo na sedanjem mestu ostal svojemu dosedanjemu načinu službovanja zvest.

Celjski trg. Zvedeli smo, da se baje mestni magistrat bavi z mislijo, da bi prestavil iz Glavnega trga trg za zelenjavo in ostale prodajalce, ki so imeli stojnice na Glavnem trgu v Samostansko ulico na dvorišče bivšega okrožnega sodišča v Celju. Kakor znano, je še avstrijska justična uprava nameravala poslopje okrožnega sodišča v Celju v Samostanski ulici podreti in nadomestiti z novim, z ozirom na to, da je staro poslopje bilo že življensko nevarno. Vojska pa je žalibog ta načrt prekrizala za nedogleden čas. Poslopje se nahaja danes naravnost v škandaloznem stanju tako, da je res sramota, da se v sredini Celja nahaja tako zanemarjeno poslopje. Sedaj je državna uprava zid okoli dvorišča večinoma podrla in je sedaj celo dvorišče v slabšem stanju, kakor če bi prišel v najnižji kraj Makedonije. To dvorišče baje želi magistrat preurediti v mestni trg. Baje se je topogledno vršila celo komisija. Gotovo pa je magistrat delal račun brez krčmarja. Na eni strani še Celje ni tako veliko, da ne bi moglo shajati z dosedanjim Glavnim trgom, na drugi strani pa tudi ni umestno, da bi mesto delalo nepotrebne stroške za ureditev tržnice, ko niti ne ve, kedar bo država vendar zavdeni prostor uporabila za zgradbo justične palače. — Obrtniki in trgovci v bližini Glavnega trga so upravičeno brez razlike strank razburjeni vsled najnovejše, popolnoma nepotrebne namere mestnega magistrata oz. g. župana dr. Hrašovca, ki ima svojo pisarno ravno ob nameravani tržnici.

Nova kavarna. V bivši Nemški hiši, sedaj imenovani Celjski dom se namerava baje v pritličju ob Krekovem trgu preurediti prostore, ležeče v bližini kolodvora za kavarno. Hoče se baje raztegniti zadevne spodnje prostore proti cesti kot nekako verando, ki bi segala preko regulacijske črte mesta Celje. V tem oziru smo pač skromnega mnenja, da taka preuredba iz estetičnih ozirov, kakor tudi iz ozirov regulacije mesta nikakor ne bo na mestu. Že z dovoljenjem palače Jadranske banke je mestni svet napravil veliko napako, da je pokvaril najlepši del celjskega mesta, dasi je morala Jadranska banka podpisati reverz, da se bo umaknila na regulacijsko črto, čim se bodo tudi ostale hiše od banke proti lekarni Orel naprej umaknile v isto črto. Občinski svet se niti prej ni zavedal, kako bo palača, zgrajena preko regulacijske črte kvarila zadevno ulico oz. Krekov trg. Še le ko je bila dozidana, so se občinski odborniki še le zavedali, kak nepremišljen korak so napravili. Komaj je bila napravljena ta neprevidnost, ki je pokvarila prijeten pogled tujca na Krekov trg oz. v Aleksandrovo ulico, sedaj pa naj še bližje ob kolodvoru pokvarimo še bolj Krekov trg oz. Aleksandrovo ulico. Občinski svet si mora dobro premisliti, da zopet ne bo napravil napake, kakor pri Jadranski banki. Na stvari pa je interesirano tudi Olepševalno društvo, ki mora skrbeti in paziti na to, da mesto postaja vedno lepše, ne pa vedno bolj pokvarjeno, da je oblika mesta taka, da čimbolj privablja tujce.

Upravništvo »Slovenca« je prevzel g. Drobne, ker je dosednji upravnik tajnik JSZ Ivan Gajšek odšel na drugo službeno mesto v Ljubljano. G. Drobne je tudi prevzel začasno vodstvo JSZ. Dosedanjemu tajniku JSZ na novem mestu iskreno čestitamo in mu želimo tudi v Ljubljani lepe uspehe.

Teroristi samostojnih demokratov.

Par let že dviga po Sloveniji teroristična organizacija, ki bi se sedaj sicer dala kriti z imenom samostojne demokratske stranke, a je v bistvu vendarle samo po celi deželi razporejena mreža za teror usposobljenih in organiziranih pristašev dr. Žerjava in njegovih zaupnikov. Ta družba

nima obiležja kake stranke po normalnih pojmih človeške zajednice, kjer načela, mišljenja in mnenja sicer ločijo ljudi, a le v toliko, v kolikor to ne nasprotuje načelom in temeljem človečanskega čuta in sožitja, ampak je prava in pravcata zveza posameznih terorističnih oddelkov ali celic, ki so se vrinili v naše javno življenje z zametovanjem in kršenjem vseh temeljev ne samo našega tradicionalno domačega ali slovenskega, marveč splošno veljavnega človeškega sožitja.

Prava »čeka« s svojimi »celicami« toliko slikanega »komunističnega« bav-bava ali z drugimi besedami in z drugo prispodobo: pravo bacilsko zastrupljenje, ki se vije in širi v zdrav organizem, so organizirani ljudje mnogih vodilnih in lokalnih politikov takozvane »samostojno-demokratske« stranke. Ti ljudje — v najslabšem oziru popolna kopija italijanskih fašistov in nemških »Hakenkreuzlerjev« — niso in ne morejo biti samostojni na kaki miselni liniji, ampak so polnoma odvisni od povelj svojih voditeljev, ti pa od vrhovnega sosveta, ali pa od vodilne glave, ki je vso moralo — če jo je sploh imela in poznala — zavrgla ter si vzela za načrt in namen, voditi svojo politiko z nasiljem ter v tem zaposliti kar največ pokvarjenih in nerazsodnih elementov.

Za to družbo in službo se jemljejo ljudje, ki so dostopni taki dresuri, da po navodilu in povelju napadajo, kogarkoli bilo. Terorist-napadalec ne vpraša: čemu, ampak samo udari na povelje. Na ta način in s takimi svojimi pretorijanci so si samostojni demokrati prilastili ali pa razbili že precej organizacij. Najprej so spravili pod svojo komando Sokola, potem pa gre naprej po vrsti in če je v enem kraju le količkaj močna in izdatna celica samostojno-demokratskih teroristov, se naskakujejo tudi mala lokalna društva in odbori. V mirne kraje in najboljše odnošaje zanaša teroristična samostojno-demokratska organizacija nemir in razdor.

Orjuna v Sloveniji je popolnoma v službi terorističnih poglavarjev in voditeljev samostojno-demokratske politike. Drugod se orjunaši še kolikor toliko držijo jugoslovanstva, ki ni ravno zvezano s Pribičevičevo stranko, pri nas je pa Žerjavova »čeka« orjuno takoj ob začetku sprejela in razporedila kot svojo organizacijo. Med samostojno-demokratske organizacije se mora prišteti tudi slovenski del Jugoslovskega učiteljskega združenja. Mnogo članov, znatna večina, sicer težko prenaša nasilno politično komando, eni se sami tešijo in varajo, da stvar ni tako huda in sramotna, drugi se celo postavljajo po robu, a vse je zastoj, ker je teroristična komanda že premočno zasidrala svoje celice v tej organizaciji. Šef stranke g. Pribičevič se ponaša s preganjanjem učiteljstva ter napoveduje, da bo vsakega spodil, ki bi si upal učiti, da so trije narodi v državi, njegovi ljudje tu v Sloveniji pa gredo še dalje ter delajo z vsemi sredstvi na tem, da mora učitelj izpovedati svoje jugoslovanstvo kot organiziran pristaš, volilec in agitator samostojno-demokratske stranke. Kogar ne najdejo v svoji evidenci, tega zalezujejo in ogrožajo od vseh koncev in krajev. Mnogo učiteljev in drugih uradnikov se mora hliniti tej družbi ter le na skrivaj slediti svojemu prepričanju in uživati svojo svobodo kot človek in državljan.

One, ki odkrito izpovedujejo in zastopajo svoje mišljenje in sicer vse eno katero, samo da je izven samostojno-demokratske stranke, — teroristična družba preganja in ugonablja, da prvič odstrani ovire za svoje prodiranje, drugič pa, da ostraši one, ki bi tudi radi sledili odkrito svojemu prepričanju. Za napade izdajajo parole glavni teroristi, mali pa povelja slepo izvršujejo. Kar čez noč pride človek na »črno listo« in takoj se znajde peščica zaslepljenih in demoraliziranih ljudi, da ga ozmerja, opljuje in če ravno kaže tudi pobije, čeprav je še včeraj od današnje proskribiranca prejemala dobrote ter mu klicala: »živijo!«

Proti terorju in teroristom je samo eno: združitev vseh poštenih in moralnih sil. Če teroristi brezobzirno rušijo temelje človeškega sožitja, mora velika večina napram njim izvajati posledice. Člane teroristične »čeke« in njenih celic, ki se tako kažejo, da jih ni mogoče zgrešiti, je treba solidarno tako bojkotirati, kakor oni bojkotirajo in kršijo normalne in neobhodno potrebne odnošaje med ljudmi.

~~~~~  
Danes, dne 3. aprila t. l. ob pol. 8. uri zvečer v dvorani  
Združne gospodarske banke

## II. prosvetni večer

s skioptičnim predavanjem o Srbiji, pevske in glasbenimi točkami. Vabljeni v obilnem številu. Prosimo točnosti!

~~~~~

Iz Maribora.

KDO JE UVEDEL POLITIKO V JUGOSLOVANSKO MATICO?

Mariborski poročevalec »Jutra« dr. Reisman beleži v včerajšnjem »Jutru«: »Naša Straža« uvaja politiko v Jugoslovensko Matico, ker je prinesla objektivno poročilo o matičnem občnem zboru. Ker nas je z omenjeno notico g. Reisman po policajdemokratski navadi izzval, hočemo tudi mi povdariti naše stališče do SDS politike, katero je uvedel na zadnjem občnem zboru v podružnico Jugoslovenske Matice v Mariboru dr. Reisman.

Ustanovitelj Jugoslovenske Matice v Mariboru je bil g. profesor Ribarič, ki je po izjavi dr. Kukovca na zadnjem občnem zboru iskren Jugoslovčan. G. profesor Ribarič je bil skozi dobo 5 let oni mož, ki je zapiral

vrata pri Jugoslovenski Matici vstopu strankarske politike in bil ustanovitelj vseh podružnic Jugoslovenske Matice na Slov. Štajerskem. Koliko je žrtvoval gospod Ribarič pri res idealno požrtvovalnem delu za razširjenje Matice v gmotnem oziru, koliko deloval na kulturnem ter narodno obrambnem polju, tega tokrat ne bomo posebej naštevati in povdarjali. Vsak Jugoslovčan v Mariboru nam bo priznal, da ima g. Ribarič za Jugoslovensko Matico v Mariboru, po Slovenskem Štajerskem in sploh v Jugoslaviji milijonkrat več zaslug nego sedanji predsednik Detela ali na primer g. Reisman. Ako prihajamo na odgovor vprašanja: Kdo uvaja politiko v Jugoslovensko Matico, se moramo dotakniti osebnosti g. Reismana, ki je po trditvi rajnega dr. Rosine povsod, kjer je bil, le podiral, kar so drugi pozidali. — Spomino javnost samo na njegovo rovarenje proti dr. Medvedu, dokler je bil ta predsednik Mariborske čitalnice in odbornik Posojilnice v Narodnem domu. Radi ostudne gonje proti dr. Medvedu v Čitalnici je obsodil dr. Rosina Reismana tako, kakor si je ta gospod tedaj in še danes zasluži s tem razločkom, da je bila gnojnica izpod njegovega peresa proti gospodu dr. Medvedu po ugotovitvi dr. Rosine — rezanje slame, njegovo ščuvanje proti Ribariču je pa — zloba z dalekosežnimi slabimi posledicami za podružnico Jugoslovenske Matice v Mariboru. Zadnji občni zbor Matice v Mariboru je pozaslugi dr. Reismana preitoril to skozi pet let idealno nepristransko organizacijo v policajdemokratsko domeno, in sicer pri vseh iskrenih in poštenih Jugoslovanih najbolj osovraženega dr. Žerjavovega kova. Po tako policajdemokratsko nesramnem, zahrbtnem in nasilnem izigranju prof. Ribariča raz predsedniškega mesta pri podružnici Jugoslovenske Matice v Mariboru nima v tej organizaciji odslej več prostora nobeden pristaš SLS in nobeden sporazumaš. Ciril-Metodovo družbo je svojčas razbil tedaj mladi dr. Žerjav; Jugoslovensko Matico v Mariboru je razgnal Žerjavov učenec dr. Reisman in obe organizaciji hočeta sedaj roko v roki stopati po Žerjavovih potih strankarske zagrizenosti in nestrpnosti! V ravnokar nepristransko beleženem je zadosti odgovora na vprašanje: Kdo je uvedel strankarsko politiko v Jugoslovensko Matico, ki bo rodila pogubonosne posledice za to skozi pet let pod vodstvom iskrenega Jugoslavana g. prof. Ribariča res idealno organizacijo. Ako misli dr. Reisman in mariborska orjuna, da bosta kos nalogi, katero je vestno in skozi in skozi požrtvovalno ter na zadovoljnost vseh strank vršil g. profesor Ribarič — dobro — a brez SLS, ki je po volji in skoro enoglasni zaupnici naroda — gospodar Slovenije!

— — —

Molk je tudi odgovor. »Narodni Dnevnik« je 24. pretečenega mesca priobčil poziv in vprašanje starišev, ki pravi med drugim: Poštena slovenska javnost! Ali hočeš nasilje mirno sprejeti in ga s tem odobriti? Ali ti dovolj, da se že leta in leta ubija posamezne naše delavce na političnem, gospodarskem in kulturnem polju, ki so nam Slovencem potrebni danes bolj, kakor kdaj poprej? Ali ti dovolj, da neznatna družbica ljudi, brez življenske izkušnje, brez čuta kake odgovornosti, brez ponosa, pravice in poštenja, družba, ki se je na protipravilne, protizakonite in koruptne načine dokopala do začasne moči: danes preganja in ugonablja vse, kar ne pleše po njenem žvižgu, pa bodisi delavec-ročnik ali delavec-razumnik, učitelj na ljudski šoli ali profesor na srednji šoli, uradnik na tem ali onem mestu, bodisi zasebnik, bodisi trgovec, župan, občinski odbor itd. In sedaj na vse zadnje naj bi postala žrtev te družbe še naša šolska mladina?! Ne, do tega priti ne sme! Proti te mu novemu poskusu nasilja mora se soglasno upreti vsa poštena javnost. Mi, ki smo se sami kot dijaki borili po štajerskih mestih za pravice in svobodo slovenskega dijaka že v dobi, ko so naši današnji »falsi-veljaki« še prodajali platno, ne moremo in ne bomo dopustili, da bi ti preganjali naše sinove — dijake za to, da so javno izkazali svojemu učitelju-dobrotniku svojo naklonjenost, spoštovanje, ljubezen in zahvalo. Prav tako pa tudi ne moremo dopustiti to, da bi se z našimi vzgojitelji mladine, ki izpolnjujejo težko nalogo učitelja, postopalo tako in še slabše kot s hlapcem. Zato pozivamo vodstva vseh poštenih slovenskih strank, da se brez izjeme združijo v skupno obrambo proti novozapočetemu nasilju na učitelje in profesorje, da skličejo po glavah mestih javna zborovanja z odločno zahtevo, da se že izvršene protizakonite premestitve prekličejo. Pozivamo občinske uprave slovenskih mest štajerskih, da ugovarjajo temu nasilju in one in da odborniki drugih političnih strank pretrgajo vsako občevarje z odborniki SDS, dokler se izvršene premestitve profesorjev ne prekličejo. Pozivamo prav posebno profsorska društva, da garujejo in branijo državljanske pravice svojih članov z vso energijo, prav tako pa tudi organizacijo javnih nametščencev, da se izreče tozadevno solidarna. Pozivamo nadalje slovenske poslance, da uporabijo vse svoj osebni vpliv in politične zveze v to, da se premestitev gospoda dr. Ribariča in drugih profesorjev takoj prekliče. Posebej pozivamo g. dr. Pivka kot poslanca nacionalnega bloka mariborske oblasti, da se tekom 10 dni javno izjavi, se li on strinja z navedenim činom svojih političnih somišljenikov in koj misli z ozirom na ta čin storiti kot kolega, Sokol, legionar in nacionalni slovenski poslanec. — Jutri je zadnji dan, poslanec dr. Pivko pa molči. Molči tudi dr. Lipold, na katerega so se stavili že ponovno pozivi, naj pojasni, kako je bilo s predlogom preganjanja političnih nasprotnikov na odborovi seji njegove stranke v Mariboru. — Teroristi molčijo in terorizirajo naprej. Pri tem pa trdijo, da vse skupaj ni politično, ampak nadstrankarsko. Zadnjič so v svojem »Jutru« predstavili mariborsko gimnazijo kot

klerikalno in politično nahujskano, sami pa vzdržujejo med dijaki neko »napredno« družstvo ter imajo med profesorji par dobro znanih svojih eksponentov, ki vedno delijo dijaštvo na »napredno« in nasprotno — klerikalno, nahujskano ali kakoržekoli. — Tudi zadnje dr. Reisman-orjunske junaštvo na občenem zboru Jugoslovenske Matice ni bilo prav nič strankarsko in sedaj samo še preostane, da tako »nadstrankarsko« naskoči še kak šahovski klub ali pa krožek filatelistov.

Nerednosti pri upravi monopolne zaloge soli v Mariboru. Narodni poslanec Franjo Žebot je poslal gospodu ministru financ v zadevi monopolne zaloge soli v Mariboru naslednjo interpelacijo: Gospod minister! Pri upravi monopolne zaloge soli v Mariboru se godijo velike nerednosti. Po cele tedne, da cele mesece je zaloge brez kuhinjske soli. Trgovci in zadruga zamanz naročajo in zahtevajo pri upravi sol. Kdor naroči pri mariborski monopolni zalogi sol, mora denar poslati že naprej. Svota, ki jo mora trgovec ali zadruga položiti, leži po več tednov in celo po več mesecev pri upravi monopolne zaloge, a soli ne dobe. Tako je na primer upravnik monopolne zaloge soli v Mariboru dne 18. decembra 1924 pod M. St. S. št. 555 javil enemu trgovcu v Mariboru, da nima soli v zalogi. Dotični trgovec in z njim vred mnogi drugi so morali že mesec poprej najeti pri bankah kredit za visoke obresti, a soli niso dobili. Vsled tega trpijo trgovci in zadruga veliko izgubo pri kreditu in tudi ne morejo zadostiti zahtevam svojih odjemalcev. Škodo trpijo vsled te malomarnosti uprave monopolne zaloge ne samo trgovci, ampek še posebej ljudstvo. Da pri upravi nekaj ni v redu, dokazuje dejstvo, da je istočasno glavni založnik tobaka v Mariboru g. Vidon Živković i brača prodajal sol na veliko. Ponujal je kuhinjsko sol za 50 para kg dražje nego je nastavljena cena v upravi monopolne soli. Sumnja se, da tvrdka Živković dobiva sol v celih vagonih od monopolne zaloge soli v Mariboru. To sol daje Živković v promet za visoki profit. Po zakonu ima izključno pravo za prodajo soli na veliko uprava monopolne zaloge, a ne privatne firme. Iz vsega tega se vidi, da pri zalogi soli v Mariboru vlada velik nered. Pošteni trgovci in ljudstvo pa trpi ogromno škodo, ker pride vsled teh nerednosti monopolna sol med ljudi znatno dražje, nego je predpisano. Dovoljujem si radi tega vprašati gospoda ministra: 1. Ali so vam te neredne razmere pri upravi monopolne zaloge soli v Mariboru znane? 2. Kaj nameravate storiti, da se v bodoče prepreči tako nesolidno in protizakonito trgovanje s soljo? 3. Ali ste pripravljeni krivce, ki so kršili zakon in oškodovali poštene trgovce in ljudstvo, ostro kaznovati? 4. Ali ste voljni v Sloveniji pri upravi monopolne zaloge soli Slovence kot uradnike in upravnike? Prosim za pismeni odgovor.

Danes zvečer ob pol osmih ne pozabite priti na drugi prosvetni večer Prosvetne zveze v Mariboru v dvorani Zadruga gospodarske banke. Spored je zelo zanimiv, posebno lepe pa bodo skioptične slike, ki jih je tokrat 40. — Vstopnice po 3, 2 in 1 din. se dobijo zvečer pri blagajni.

Solski koncert Glasbene Matice v Mariboru. Vsi, ki se zanimajo za razvoj in napredek glasbene izobrazbe v našem mestu, naj ne zamudijo prilike, ki se jim bo v tem pogledu nudila to nedeljo, dne 5. t. m. dopoldne, ko priredi Glasbena Matica v Mariboru v mali Götzovi dvorani (prvo nadstropje) produkcijo svojih gojencev. V 24 točkah sporeda bo občinstvo videlo v nastopu primerne števila Matičinih gojencev napredek od nižjih do višjih stopenj, od skromnega, a resnega začetka do tiste višine, kjer nastopa strogo merilo umetništva in sicer na vsem prostornem polju glasbeno-učnega polja, v klavirju, goslih, violon cellu, violi, v solopetju (g. Avgust Živko), mladinskem pevskem zboru (dekliški zbor gđc. Zacherlove) in v orkestru (dijaški orkester g. ravnatelja Topiča). V pestrem menjevanju in živahnem sporedu bo imelo občinstvo prijeten in poučen užitek i glede na izvajatelje i glede na kompozicije, ki zastopajo prav tako klasično, kakor moderno glasbo, tuje in domače skladatelje, Čajkovskega in Schumanna, Chopina in Savina, Dvoržaka in Broscha, Vieuxtempa in Adamiča, Burmestra in Osterca itd. Z ozirom na sodelujočo mladino je začetek nastavljen na pol 10. uro dopoldne. Cene so, ker se hočejo kriti le režijski stroški, zelo nizke: sedeži od 15 do 7 din., stojišča 5 din., za dijake 2 din.). Vstopnice se dobijo pri gospej Zlati Brišnik, ali pa pred koncertom pri blagajni.

Ljudski oder v Mariboru. Prireditel Ljudskega odra v nedeljo, dne 5. aprila, ob pol 5. uri popoldne, v dvorani Zadruga gospodarske banke bo gotovo zadovoljila vsakega obiskovalca. Zato naj nikdo ne zamudi že danes kupiti vstopnic, ki so v predprodaji tudi v prodajalni Cirilove tiskarne pri frančiškanski cerkvi po 10, 8, 5 in 2 din. — Pridite v nedeljo!

Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 5. aprila, v stolnici svojo cerkveno velikonočno pobožnost in sicer ob pol 7. zjutraj sv. maša s skupnim sv. obhajilom, katero bo daroval prevzvišeni g. škof dr. Andrej Karlin. Podporne člane, kakor tudi vse članice vabi predstojništvo, da se zavadejo svoje dolžnosti in si sigurno udeležijo. — Odbor.

Klub mariborskih umetnikov Grohar ima svoj občni zbor 17. aprila ob 8. uri zvečer v risalnici gimnazije z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Premijera v drami. Prihodnja premijera v drami se bo vršila v soboto, dne 4. aprila. Uprizorila se bo v režiji g. Železnika zanimiva italijanska komedija D. Nicodemia »Scampolo«. To komedijo so lansko leto uprizorila vsa večja in manjša gledališča z lepim uspehom.

Kvartopirci v Mariboru. Maribor je v zadnjem času postal mesto pijančevanja in kvartanja. Strast pijančevanja in kvartanja se je v zadnjih dneh celo pomnožila. Gostilne in kavarne dobi vsak dan skoraj prenapolnjene. Gostje se ti opijejo, da ne vedo, kdaj in kako pridejo domov. Prav posebno se je po Mariboru

razpasla strast kvartanja. Posestniki, posestniški sinovi, obrtniki, kočarji in celo mali uradniki zablodijo v take družbe in pozabijo, da imajo skrbeti za svojo rodbino in za napredek svoje obrti — pa tudi za svojo službo. Nekje pri Mariboru se je ustanovilo celo društvo kvartopirccev, ki se je redovito shajalo v gostilni F. L., kjer se je kvartalo redno vsak drugi dan od gotove do gotove ure. Kvartopirci so tudi začeli zanemarjati svojo družino in posledica je bila, da so poedine družine, ki so morale mnogo stradati, temo ravnanju hotele napraviti konec. Orožništvo je izvedelo o teh neznosnih razmerah in prijavilo velike kvartopirce državnemu pravdnstvu, ker se je izkazalo, da je neki mali obrtnik v teku enega meseca zaigral 30.000 K. Državno pravdnstvo je na to obtožilo enkrat 11 oseb, ki so se morali zagovarjati 1. aprila t. l. pri okrajnem sodniku dr. Vračku. Potek razprave je bil za obtožence tako neugoden, da je okrajni sodnik obsodil vseh 11 kvartopirccev na globo po 100 do 300 D. Upati je, da bodo sedaj kvartopirci pojenjali igrati na karte in da bodo raje skrbeli za svoje žene in otroke.

Kupčije inozemskih potnikov pri zasebnikih. Pri trgovskem gremiju se množe pritožbe s strani naših trgovcev, da pride v Maribor vse polno inozemskih potnikov in verižnikov, ki prinesejo blago deloma kar seboj in prodajajo pri oblastvih, denarnih zavodih, pisarnah, gostilničarjih itd. in to mnogokrat celo po precej višjih cenah, kot domači trgovci. Ako jim donešene blaga zmanjka, gredo mnogi še v tukajšnje veletrgovine si nabavit razne predmete, da jih prodajajo naprej. Šele pred nekaj dnevi je neka dunajska ženska, kateri je svojega blaga zmanjkalo, nakupila v Mariboru razne vrste papirja ter ga prodala nekemu tukajšnjemu denarnemu zavodu, seveda z lepim dobičkom. Na ta način se proda tukaj tudi dosti blaga, ki je prišlo takim osebam na zelo temen in dvomljiv način v roke, mariborsko trgovstvo pa, ki mora plačevati ogromne davke, visoke najemnine itd., mora gledati, kako delajo taki nepoklicani elementi kupčije. Trgovski gremij opozarja, da je obisk privatnih strank s strani inozemskih potnikov strogo prepovedan, zato bode vse take slučaje strogo nadzoroval in potrebno ukrenil, da se te umazane in prepovedane kupčije enkrat preprečijo ter kupce, ki od takih oseb kupujejo eventualno javno ožigosal. Da se to zlo enkrat za vselej odpravi, je dolžnost vsakega posameznega trgovca, da strogo zasleduje vse slične kupčije ter vsak slučaj takoj s konkretnimi podatki prijavi trgovskemu gremiju, ki bode na to vse potrebno ukrenil.

Licencovanje bikov za Maribor in okolico. Glasom dopisa okrajnega zastopa Maribor z dne 24. marca 1925 se vrši licencovanje plemenskih bikov za mesto Maribor in okolico sledeče: I. Za mesto Maribor, levi breg in okolico dne 7. aprila 1925 ob 9. uri na živinskem trgu (mestni klavnici). II. Za mesto Maribor, desni breg in okolico dne 20. aprila 1925 ob 9. uri v Mariboru, Magdalensko predmestje pri gostilni Počivalnik na Tržaški cesti.

Čiščenje cest in trgov v mestu Maribor. Mestni magistrat mariborski je v pretečenem mesecu razglasil sledeči oglas: Ker se začne pometanje ulic in trgov v obmestju pred polnočjo, nalaga se hišnim posestnikom, da temeljito očistijo trotoarje in pešpote pred njih hišami v času od 20. do 23. ure, odnosno med nočnim časom po prenehanju večjega cestnega prometa, to je najdalje do 23. ure. Pri tem se je opozorilo, da se ne sme na trotoarjih in pešpotih pometene smeti metati na cesto ali pa v kanal, temveč je iste spraviti v jame za smeti in pepel dotičnih hiš. Ob enem so se opozorili trgovci, da velja isto tudi za smeti in odpadke iz njihovih trgov in lokalov oziroma za odpadke pri prevažanju in razkladanju blaga. Pozvalo se je tudi prebivalstvo, da vpošteva predpise cestno-prometnega in čistilnega reda, po-

sebno da ne meče razne odpadke, kakor papir in sadne lupine na ulico in trge. Predstoječi oglas je imel malo uspeha. Posebno se množijo ovadbe, da trgovci pometajo smeti iz njih trgovin med časom od pol. 8. do 9. ure na cesto, kar je celo nedopustno. Mestni magistrat je vsled tega primoran najstrožje postopati proti vsakemu kršilcu teh določb v smislu par. 19 cestno prometnega in čistilnega reda za mesto Maribor z dne 15. marca 1882, št. 1430—1882.

Iz Udruženja vojnih invalidov podružnica Maribor. Naročnikom premoga se naznanja, da bo znašala cena trboveljskemu premogu kosovcu približno 385 D za tisoč kg, orehovcu pa 345 D. Oboje se razume kot na dom postavljeno. Člani podružnice, ki se nameravajo premog naročiti, naj se čimprej zglaste v podružniški pisarni, da se zamore določiti množina in naročilo izvršiti.

Za potovalni fond abiturijentov državne realke v Mariboru je darovala mariborska posojilnica 1000 D. Srčna hvala! Posnemajte! Odbor.

Književnost.

Vinarstvo. Po prvem delu knjige »Vinarstvo in kletarstvo« Frana Zweiflerja priredil direktor Andrej Žmavc, ravnatelj drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru. 8° VIII in 208 strani. 128 podob. Natisnila in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru 1925. Cena v platno vezani knjigi brez poštnine 66 D, s poštnino 68 D. V naši precej oskudni kmetijski književnosti malone nobena stroka ni tako slabo zastopana ko vinarstvo. Ta nedostatek zelo čutijo naši vinarji, še bolj se pa uveljavlja kot huda ovira pri pouku v naših kmetijskih šolah. Da se odpravi neugodna zapreka, je direktor Žmavc prevedel z dovoljenjem založništva I. del Zweiflerjeve knjige (»Weinbau und Weinbehandlung«, založil Paul Parey, Berlin), ki je za pouk prav primerna, ker vsebuje v glavnem vse, kar je naprednemu vinarju treba vedeti. Prvotno besedilo je Žmavc mestoma pojasnil, tu in tam stvarno izpopolnil in popravil. Uporabljal je lastna izkustva najboljših vinarskih strokovnjakov, črpa jo iz najnovejših strokovne literature, da bi delo bolje ustrezalo svojemu namenu. V drobnem tisku je Žmavc dodal to, česar je v knjigi še pogrešal ali kar se mu je zdelo vredno posebnega poudarka glede na naše potrebe; podob pa je v knjigi za dobro polovico več kot v izvirniku. Pisatelj je posvečal posebno pozornost tudi terminologiji, ki je pri nas ne le v vinarstvu, marveč tudi v nekaterih drugih gospodarskih strokah nestalna in nepopolna. Ker je ta knjiga prva slovenska knjiga celokupnega vinarstva, se je pisec smatral upravičenega, uvesti nekaj izrazov za pojme, ki jim ni mogel iztekniti slovenskega imena ali katerih staro ime se mu ni zdelo primerno. V knjigi so temeljito obravnavana tale: glavna poglavja: O kulturi vinske trte. Opis podzemnih in nadzemnih delov trsa (organografija). Opis najobičajnejših ameriških podlag in evropskih vrst vinske trte (ampelografija). Način razmožitve vinske trte. Kako si uredimo in zasadimo vinograd. O vzgojnih načinih. Vsakoletna kulturna opravila v vinogradu. Škode in bolezni, ki jih povzročata nepovoljno vreme in neprimerna zemlja. Trsu škodljive živali in rastline. Kako gojimo grozdje ob hišnih stenah in zidovih. Pred trgatvijo. Davčne olajšave. Rentabilnost vinogradov. Iz vinarske geografije in statistike. Strokovno vrednost knjige povečuje končno »Stvarno kazalo«, ki je posebno vestno sestavljeno. Izrednih zaslug za delce si je steklo tudi založništvo, ki se ni ustrašilo velikih stroškov in je knjigo bogato opremilo. Tako zadošča knjiga vsestranskim potrebam in zahtevam, ki jo moremo vsem zanimancem le najtopleje priporočati. Stvarno strokovno oceno tega prvovrstnega strokovnega dela priobčimo o priliki.

VSAKA GOSPODINJA JE OŠKODOVANA, KATERA SVOJEGA PERILA NE PERE »ZLATOROG MILOM!«

»Zbrani spisi Ivana Cankarja. Cvetno soboto izide prvi zvezek »Zbranih spisov« Ivana Cankarja, ki bo obsegal Brotilko prve in druge izdaje, Pesmi od 1892—1898 in Vinjete. Uvod in opombe knjigi je napisal Izidor Cankar. V predgovoru pravi Nova založba, ki je knjigo izdala: »Mnogo je več kot četrto stoletje, odkar je izšla prva knjiga Ivana Cankarja; danes so njegova dela večinoma razprodana. Slovenska javnost je že dolgo želela izdaje njegovih zbranih spisov in Nova založba je ponudbo dedičev, naj bi jih založila, z veseljem sprejela, zlasti ker se je zavedala, da nam je Cankar v sedanjem hipu našega duševnega življenja potreben. Ivan Cankar ni bil samo naš najboljši prozaist, ki je uspešno stopil s svojo umetnostjo v mednarodno tekmo, marveč nam more tudi danes biti učitelj čistega in iskrenega umetniškega dela. Bil je nedosežen mojster slovenskega jezika in je danes in bo ostal večnoživa priča njegove moči in milobe, njegove lepote in upravičenosti. V vseh mnogoterih menah svojega duševnega razvoja je bil vedno isti sovražnik hlimbe in laži, sebičnosti in vsake podlosti, prijatelj slabotnih in veledušnih ljudi, oznanjevalec idealizma, ki prezira etične kompromise in s svojo vero v bodočnost tudi po razmerah premagan zmaga. V izdajo smo prevzeli vse spise Ivana Cankarja, ki so bili doslej tiskani, ali po njem za tisk pripravljeni, in jih hočemo objavljati po časovni vrsti njih postanka, a se vedno držati pesnikove zadnje redakcije. Tekst smo kljub razlikam in nedoslednostim pravopisa popravljali le tam, kjer ga je očitno bilo pokvarilo ali pisceva ali stavčeva pomota, a se ga drugače nismo dotikali; s tem smo hoteli ustreči tistim, ki tudi lepo književnost berejo z zgodovinskim čutom, in izpolniti pesnikovo naročilo: »Jaz hočem, da se vse tako natisne, kakor sem napravil jaz, vse do najmanjše vejice.« Izločili pa smo iz zbranih spisov nezaokrožene fragmente in ona mladostna dela, ki jih pesnik sam ni hotel objaviti, ker se zdi, da za tako izdajo, kakor tudi za izdajo njegove korespondence, čas še ni goden.« — Naslednji zvezki se bodo hitro vrstili za prvimi. Zbrani spisi so tiskani na izvrstnem papirju, so tipografsko lepo in izvršeni in opremljeni z reprodukcijami pesnikovih rokopisov. Prvi zvezek obsega nekaj nad 370 strani in stane vezan v pokusnje 76 din., v polplatno 60 din. in broširan 50 din.

Širite „Našo Stražo“!

LISTEK.

Slike iz Balkana.

(Dalje.)

Djuro Drecun: »Prav ima Krsto, da vpraša, kar pa minister pove, pa pomeni: lahko bo, lahko pa tudi ne. Mi pa hočemo zvedeti, če bo in to je lahka stvar. Evo, imamo ruskega poslanika tu na Cetinju, pojdemo tja, pa ga vprašajmo!«

Vojni minister odgovarja:

»Mi sicer ne vemo, če bo vojna, izgleda pa, da ni daleč. Gospodje, vse je pač odvisno od Rusije, kakor ona pravi.«

Poslanec Popovič: »Jaz se tudi strinjam s Krstom in Djurcom. Zdi se mi, da diši po smodniku. Djuro je dobro pogodil, ko pravi, naj vprašamo ruskega poslanika. Če on reče: Vojna je tu, smo tudi mi tu; če pa reče, da vojne ni, bomo pa kaj drugega pogledali. Je-li tako?«

Poslanec Boškovič: »Prav je, gospodje, da še jaz nekaj rečem. Evo, včeraj sem prišel v čitalnico tu v mestu in videl sem neke novine, ki pišejo »Avstrija se pripravljala«. Vem točno, da je tako pisano, in to, bogami, ni šala, temveč prosim predsednika, naj pošlje kakega otroka po tiste novine, da vsi, kar nas je tukaj, vidimo, kaj se vse piše.«

Minister Plamenec: »Gospodje, nima smisla govoriti o stvarih, ki so daleč od nas. Vojna ni odvisna od takih priložnosti in zato prosim, da se preide na dnevni red!«

Poslanec Tomovič: »Ti, bogami, ne veš kaj kvasiš — ne za konja, ne za magarca! V vojni nisi bil, strelnega prahu nisi vohal, zato pa sedi in tiho bodi!«

Poslanec Jokanovič: »Jaz sem, bratje, vsaki čas za vojno in če hočemo pravo povedati — čas bi že bil. Toliko let se že puška ne sliši in ljudje me vprašujejo: Krsto, ali bo ali ne bo... Jaz pravim, naj bi že bilo, če je pa drugače, naj se pa pove po zakonu in ustavi.«

Poslanec Drago Radovič: »Jaz, gospodje, ne vem, kako to, da ministri ne vedo, ali bo vojna, ali je ne bo. Sicer pa počakajmo, da nas Rusija pokliče. Tako bo, mislim, najboljša, sicer pa, evo me tu, jaz glasujem za vojno!«

Nastane vik in kreg, ljudje z galerije se vanj vmešavajo in — seja se zaključuje.

Junak za junaka.

Naenkrat se sredi razprave začuje glas iz galerije: »Predsednik, prosim za besedo!«

Predsednik in poslanci pogledajo navzgor proti galeriji in vidijo starega junaka Bajjo Pavičevića, kako dviga roko s skupščinsko vstopnico ter hoče nekaj povedati, meneč, da je ta vstopnica že dovoljenje za nastope v skupščini.

Poslanec Djuro Drecun: »Bratje, ne prenaaglite se! Bajjo je pravi črnogorski junak in je sovražne glave sekal, dokler je le mogel. Naj govori in pove, kar misli!«

Poslanec Čelebič: »Tudi jaz mislim, naj Bajjo govori, pa ne iz galerije, ampak naj pride tu med nas, pa naj govori, kar hoče!«

Poslanec Petrovič: »To še ni dosti, bratje, Bajjo je krilat junak, Gospodar to ve, — mi bi ga pa morali priznati za poslanca in mu odrediti mandat.«

Poslanec Vlahovič: »Če so lahko poslanci taki mladiči kot je Jovo Plamenec in Dušan Vukotić ter še nekateri, ki ne vedo, koliko nog ima Turčin, zakaj ne bi bil Bajjo Pavičević, ki je bil vedno prvi, ko so lobanje pokale in možgani frčali!«

»Tako je, božja ti vera«, vprijejo drugi poslanci-junaki. Krik in prepir in seja — se zaključuje.

Takoj ob začetku seje vstane poslanec Čelebič in pravi:

»Jaz, bratje-poslanci, hočem vladi in skupščini predložiti nacrt zakona o poslancih in sicer takole: Predlagam, da odslej naprej ne bo v Črnigori nihče za poslanca, ki ni sekal turških glav. Mislim, da je to dobro in da se potem tudi ne bomo več kregali, kakor včeraj radi Baja. Prosim, da se po ustavi spiše ta zakon.«

Poslanec Boškovič: »Meni je ta predlog prav vseh, samo to bi še dodal, da ne more biti poslanec, kdor nima Obiličeve medajle, ali pa ene za hrabrost. Verujte, ljudje, da bi bilo dobro, o tem hitro glasovati.«

Par poslancev oporeka, da zadostuje za poslanca tudi, če je pravi Črnogorec Gospodarju po volji in če je iz dobre hiše.«

Junaki ne odstopijo od svojega predloga in seja se radi prepira zaključuje.

Sfere duhov.

Poslanec Obren Rnjež stavi na prosvetnega ministra sledeče vprašanje:

»Prosim gospoda ministra, naj mi pove, če mu je znano, da se naš narod že precej časa bavi z duhovi. Pravijo, da se človek lahko razgovarja z onimi, ki so že davno umrli. In sicer je vse eno, če so umrli doma v postelji, ali pa če so padli in izginili v vojni. Meni samemu je pravil pop Luka, da se je razgovarjal z duhovi, ki so razdeljeni na nekakšne sfere in teh sfer naj bi bilo — če se dobro spominjam, — kakih devet in v zadnji naj bi bilo največ naših ljudi iz Bajice in Črminčane.«

Poslanec Obren bi rad še naprej pripovedoval o sferah duhov, pa ga prevpijejo ogorčeni klici:

»Kdo to pravi, ta laže! Mi smo tudi na Kosovem in v drugih bitkah bili vedno prvi ter spadamo v prvo, ne pa v deveto sfero!«

Nahtuje se vpil bajiški poslanec Martinovič, za njim pa tudi drugi iz najrazličnejših krajev, da ne spadajo ne njihovi duhovi in ne oni sami niti v drugo sfero, kaj šele v deveto, ampak po vsej pravici, za božjo vero in za Gospodarjevo zdravje edinole v prvo sfero kot pravi in prvi junaki Črnogore.

Poslanci-junaki so se radi »sfer« razbesneli v tako silnem prepiru, da je predsednik le z veliko težavo — zaključil sejo.

Za poslansko nasledstvo.

Predsednik odvarja sejo ter objavlja, da je umrl poslanec Vaso Pajović in da bi prišel sedaj na njegovo mesto kandidat, ki je imel iz dotičnega volilnega okraja za umrlim največ glasov.

Komaj poslanci-junaki to slišijo, se že oglasi Vuko Jankov:

»Bratje! Ker je Vaso umrl, predlagam, da pokličemo na njegovo mesto njegovega sina. Mislim, da je to po pravici, ker je bil pokojni Vaso pravi in krvavi junak ter je tudi njegov sin čisto po njemu, kakor sed po drevesu, in je gotovo popolnoma sposoben za poslanca. Kar predsednik pravi, to ni v redu in jaz predlagam, da takoj pošljemo telegram Vasovemu sinu, naj pride sem in naj glasuje z nami.«

Djuro Drecun: »Gospodje, res je, da je bil Vaso velik junak in dokler je bil tu z nami, je vedno glasoval, kakor

je prav. Njegov sin je res dober sin očeta, iz dobre hiše, a samo nekaj je, da ni sekal turških glav. Imamo pa predlog, da ne more biti poslanec, kdor ni sekal turških glav.«

Krsto Tokov: »Dajmo, ljudje, da se lepo razgovorimo. To, kar vam zdaj povem, je gotovo najtočnejše v smislu ustave in zakona. Imeli smo tu dobrega druga Jakova Aleksiča iz Drobnjaka, pa mu nismo pustili mandata. To pravi gotovo ni čisto prav po ustavi in vrag ve, kako se je zgodilo, da Jakov ni tukaj med nami. Sedaj je eno mesto prazno, pa bi bilo najboljša, da pokličemo Jakova, naj ga on zasede.«

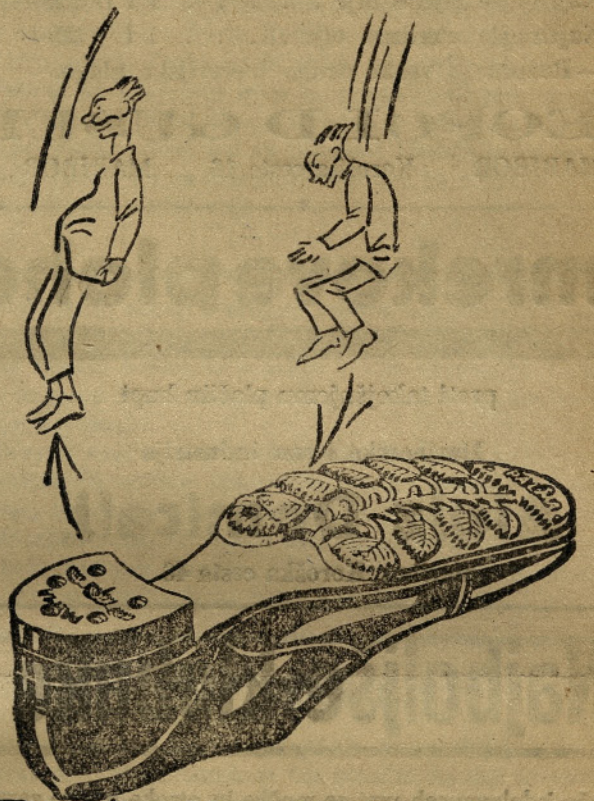
Poslanec Čelebič: »To je dobro, kar pravi Krsto! Jakova hočemo in nikogar drugega! Če se naš Jakov tudi tako dobro ne razume na zakon in na paragraf, je vendar eden prvih, če se je treba vojskovati prav po črnogorsko. Jaz kar grem, pa njemu pošljem telegram, naj takoj pride sem.«

Predsednik zaustavlja ven drvečega poslanca, razlega in miri, a ko vse nič ne pomaga, — zaključuje sejo.

Interpelacije.

Poslanec Kovačević vprašuje: »Prosim skupščino, naj mi odgovori, če ve, kaj je pravzaprav s poslancem popom Ilija, ki je že pred par meseci odšel v Ameriko. Doma pravi, da je tam napravil neko kumparijo in da so ga ravno na sejnski dan sredi Novega Jorka obrili. Če je to res, naj se nekaj naredi, da nam obriti pop po Ameriki ne bi delal sramote!«

(Dalje prihodnjik.)

PALMA

kaučuk podoetni i in ond'ati

vzdržijo vsako vreme, so orožni in higijenični.

Služba organista in cerkovnika je razpisana v Razboru pri Slovenjgradcu. Samski, trezen, mlad, če mogoče tudi rokodelce, lahko nastopi s 1. majem t. l. Stanovanje in drva zastonj, dobra žitna bera, plača po dogovoru. Prošnje se naslovijo na župnijski urad Razbor pri Slovenjgradcu. 142

Proda se: havelok, moške in ženske obleke, klobuki, razni črevlji št. 43—46, umivalnik z vrčem, namizni pri. Smigoc, Maribor, Slovenska ulica 28, dvorišče. 144

Polenovke (Stockfisch) se prodaja vsak dan v trgovini Vid Murko, Meljska cesta 24. Maribor. 135 3—1

Če prodajate hiše, posestva, oddajate trgovino, gostilno, posojilo, javite naslov »Posredovalcu«, informativni in posredovalni bureau, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Prima Dürkopp šivalni stroji in kolesa po najnižjih cenah pri Alojzu Ussar, Maribor, Krekova ulica 14. 103

Oves za seme se dobi najceneje pri Josipu Rosenberga, Maribor, Slovenska ulica. 85 10

Vinotoč v Peklu.

Podpisani javlja svojim cenjenim gostom, da se točijo prvovrstna vina liter od 10 dinarjev naprej in da je skrbnjeno za mrzla jedila. — Za obilen obisk se priporoča

Andrej Janžekovič.

Potnik za oglje

z dokazano dolgoletno uspešno prakso in dobrimi zvezami z industrijo se išče takoj. Ponudbe s curriculum vitae in zahtevo plače naj se pošlje pod »Za—4671« na Publicitas d. d. oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva 11.

Priporoča se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 600 D, 80 cm veliki po 700 in 800 D, 90 cm veliki po 800 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm veliki po 1700 D.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanajo: Velikost 20 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 90 D, 30 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 96 in 115 D, 40 cm po 140 D.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanajo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanajo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 D.

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, kupi v Tisk. sv. Cirila v Mariboru.

Kdor si hoče preskrbeti trpežen klobuk, naj ga kupi samo pri

Ivanu Bregar,
Maribor, Gosposka ulica 16.

Kjer se dobijo močni klobuki najboljših svetovnih tvrdk po nizkih cenah. — Edenkratni poskus zadostuje. —
124 Lastna delavnica za popravila. 5-1

Za Veliko noč

priporoča:

Prekajene gnjati (šunke) . . . 1 kg D 35.—
Prekajena pleča 1 kg « 30.—
Trapistovski sir 1 kg « 28.—
Najfinejšo moko Nr. 0gg
Mandlje
Rosine
Ia trcani med
Najfinejše bučno olje 1 l D 22.—
Najfinejše namizno olje 1 l « 26.—
— Razuntega vsako drugo špecerijsko blago. —

LEOPOLD GUSEL
MARIBOR Koroška cesta 16 MARIBOR

Smrekove plohe

proti takojšnjemu plačilu kupi

Mariborska lesna industrija

Aloiz Domicelj,
Maribor, Koroška cesta 46.

: Najboljše klobuke :

domače izdelavevseh vrst za moške in otroke dobite zaradi visoke valute z 20%nim popustom pri tvrdki

Anton Auer, klobučar

Vetrinjska ulica 3 Maribor Vetrinjska ulica 3.

Priporočam se za lična, trpežna čevljarska dela po meri in popravila. Ivan Ekart, čevljar Koroška cesta 34, Maribor.

CEMENT APNO Ia. TRAVERZE

in vse vrste železnine po najnižji ceni se dobi na drobno in de belo pri tvrdki

Ivan Koražija
trgovina z železnino
: Maribor :
Aleksandrova cesta 42
Meljska cesta 1.

Pri nakupu za praznike

dobi vsak, ki nakupi pri meni srajce, kravate, klobuke, nogavice, rokavice za svoto D 450 — in več, 1 škatljo toaletnega mila kot dar.

IGO BALOH
Maribor, Gosposka ul. 15

Velika zaloga

vs-h vrst čevljev za strapaco, lov in promenado.

Ia gojzerci
(hribovski čevlji)

Ia zbiti sandali
(popravilo kakor čevlji)

Varstv. znamka

samo Maribor, Koroška c. 19
Lastne delavnice, najboljše ročno delo!

Ali sem že obnovil naročnino?

Dalmatinska klet

Povodnik, Maribor, Vojašniška ulica 4

sporoča vsem svojim mnogoštevilnim cenjenim gostom, da je ravno kar prispelo več vagonov prvovrstnega za amčeno prista ga opolo-v na iz otoka Visa. V t-j občezni vinski kleti dobiš vedno pristna dalmatinska vina ter danes in jutri tudi sveže morske ribe. — Uradne analize gl-de vin, ki se točijo v t-j kleti, so cenjenim gostom v svrhu v, ogleda vedno na razpolago. 145

Pomladanska prodaja polizredno nizkih cenah!

Moške srajce bele od 48 D naprej, moške srajce modne od 50 D naprej. Delavsko perilo: spodnje hlače, kravate, ovratniki, naramnice, nogavice, žepne rute, dežniki, palice, nahrbtniki, oprema za turiste itd. Flor nogavice v vseh modnih barvah po 27, 28, 36, 42 D itd. Modni svileni traki za klobuke. Drobnina, galanterija, parfumerija, igrače itd. Vse potrebščine za krojače in šivilje!

Cene brez konkurence!

GASPARI & FANINGER

26 Aleksandrova MARIBOR Aleksandrova 26

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

I. Z. Z. N. Z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Poizkusite enkrat s terpentinovim „GAZELA“ milom!

Somišljeniki, širite naše liste.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.